

СЕКЦІЯ XX. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СИСТЕМИ

USABILITY-ТЕСТУВАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ПОКАЗНИК УСПІШНОСТІ ВЕБ-ПРОДУКТІВ

Глюза Марія Павлівна

здобувач вищої освіти факультету комп'ютерних наук
Харківський національний університет радіоелектроніки, Україна

Науковий керівник: Вовк Олександр Володимирович

ORCID ID: 0000-0001-9072-1634

кандидат технічних наук, доцент кафедри медіасистем та технологій
Харківський національний університет радіоелектроніки, Україна

Більшість людей – візуали, про це свідчить багато наукових статей та досліджень. Перше, на що звертатиме увагу – це обрамлення, те, що оточує. Тим самим, можна зробити висновок, що Usability – є невід'ємною частиною мультимедійних та електронних продуктів.

Usability (з англ. «Корисність») – це властивість продукту бути придатним до використання, та визначає загальну ступінь зручності предмета при використанні [3]. Тобто якщо говорити про сайт, то це те, як швидко користувач знаходитиме необхідну йому інформацію серед тисячі схожих, як швидко він натисне на певну кнопку для досягнення мети, на скільки зручно йому буде шукати щось конкретне серед різноманітних графічних елементів.

Ще 15 років тому головніше була функціональність продукту, в той час, коли на зовнішню складову ніхто не звертав увагу. Через великий попит і різнобарвність сайтів, Usability стало на перше місце, тому правильне розміщення елементів, підбір шрифтових та кольорових рішень, додавання анімаційного матеріалу та інше відіграють ключову роль при розробці будь-якого електронного та мультимедійного видання.

Щоб перевірити якість Usability, як і інші технічні критерії, потрібно протестувати і виявити основні недоліки. Usability Testing (з англ. «Тестування зручності користування») – це метод тестування, спрямований на встановлення міри зручності використання, придатності для навчання, зрозумілості та привабливості для користувачів розроблюваного продукту в контексті заданих умов [1, 2].

Виділяють наступні етапи Usability-тестування.

1. *Дослідницький*. Проводиться після вже формулювання основних вимог до сайту та визначення технічного завдання, а також після розробки прототипу. Основна мета на цьому етапі – з'ясувати, чи дозволяє інтерфейс з достатньою мірою ефективності вирішувати завдання користувача та тим умовам, що були видані на початку розробки.

2. *Оцінювальний*. Проводиться після розробки низькорівневих вимог і деталізованого прототипу інтерфейсу користувача. Оцінювальне тестування поглиблює результати дослідницького тестування і має ту ж саму мету. На цьому

етапі вже проводяться кількісні виміри характеристик інтерфейсу користувача (наприклад, кількість звернень до системи допомоги у відношенні до кількості вдало виконаних операцій, кількість помилкових операцій, час усунення наслідків помилкових операцій тощо).

3. *Валідаційний*. На цьому етапі проводиться аналіз відповідності інтерфейсу програмної системи стандартам, що регламентують зручність інтерфейсу, проводиться загальне тестування усіх компонентів інтерфейсу користувача. Також на цьому етапі перевіряється відсутність дефектів у використанні інтерфейсу, виявлених на попередніх етапах.

4. *Порівняльний етап*. В ході порівняльного тестування порівнюються два або більше варіанти реалізації інтерфейсу користувача.

З цього виходить, що Usability-тестування – це тестування виконання вимог до зовнішнього вигляду інтерфейсу користувача та вимог до форм взаємодії з користувачем.

Основні функції та задачі, які вирішує Usability-тестування, наступні:

- оцінка якості та ефективності інтерфейсу;
- перевірка інтерфейсу згідно поставлених умов та задач;
- врахування проблем більш широкого кола користувачів;
- визначення швидкодії сайту за допомогою декількох тестових користувачів;
- економія часу та грошей під час вже реалізації сайту, бо після встановлення задачі, виправити щось буде складніше та дорожче;
- визначення «ідеального» інтерфейсу.

Під час Usability-тестування враховуються на наступні критерії.

1. Зручність користування. Для користувача все повинно бути інтуїтивно зрозуміле.

2. Швидкість використання сайту. Usability-тестувальники відмічають, що чим менше витрачається часу на досягнення мети та пошуку інформації на сайту, тим кращим він є.

3. Адаптивність. Верстка для різних пристроїв повинна бути майже ідентична з боку користувача. Основна мета при цьому, щоб на будь-якому пристрої (ноутбук, телефон, планшет) користувач міг знайти інформацію без зайвих зусиль.

4. Меню. Користувач не повинен блукати на сайту, і завжди міг перейти з однієї сторінки на іншу. Діють певні правила, як запобігти цей критерій: назви сторінок повинні співпадати з назвами у меню, меню повинно знаходитися у доступному місці, шрифт у меню повинен бути читабельним.

5. Вибір мови. Чим більше мов для вибору, тим більше користувачів з різних країн.

6. Зрозумілий основний функціонал. Не повинну виникати питань: «А куди натиснути?», «А де?», «А що це?». Чим більше питань у користувача, тим більше він витрачає час, тим менше сайт стає ефективним (п. 2).

7. Відсутність дратівних елементів: реклама, музика, зайві анімаційні елементи тощо.

8. Сторінка 404 та валідаційних текст. Навіть при дивному Test case (з англ. «Тестовий випадок» – артефакт/документ, що описує сукупність кроків, конкретних умов і параметрів, необхідних для перевірки реалізації функції, що тестуємо, або її частини) повинні бути повідомлення, що щось пішло не так, інакше користувачу буде незрозуміло, чому нічого не відбувається на інтерфейсі.

Таким чином, можна зробити висновки, що Usability-тестування – є невід’ємною частиною технологічного ІТ-процесу. Багато хто вважає, що набагато важливішою є

функціональна частина, але якщо інтерфейс не адаптований для користувачів, то продукт не буде користуватися попитом. В першу чергу необхідно розуміти, що веб-сайт створюється для людей, і від них залежить популярність продукту, його відвідуваність. Чим менше користувачів, тим менше сайт популярний. Чим менше популярний сайт, тим менше вірогідність того, що він з'явиться у пошукових запитах.

Usability-тестування як показник успішності веб-продуктів, допомагає позбутися неочевидних помилок та підвищити ефективність сайту, бо на добре Usability не звертається уваги, а ось на погане – ще як.

Список використаних джерел:

1. Бізюк А.В. Комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни «Основи розробки UI/UX» для студентів спеціальності 186 Видавництво та поліграфія, спеціалізації «Технології електронних мультимедійних видань». Харків: ХНУРЕ, 2017. 123 с.
2. Діденко М.В., Вовк О.В. Дослідження методів оцінки UX інтерфейсів нового покоління // Поліграфічні, мультимедійні та web-технології: матеріали Молодіжної школи-семінару V Міжнародної науково-технічної конференції (3 листопада 2020, м. Харків). 2020. Т2. С. 128-131.
3. Розкрутка сайту, просування сайтів в пошукових системах. URL: <https://igroup.com.ua/seo-articles/yuzabiliti/> (дата звернення: 04.12.2024).